

Oponentský posudek projektu *Město sídliště a práce Kláry Vejvodové*

Akademie výtvarných umění v Praze, 2021

vedoucí diplomové práce: Prof. Ing. arch. Miroslav Šik, dr. h. c.

oponentky diplomové práce: Ing. arch. MgA. Markéta Mráčková, Ing. arch. MgA. Barbora Šimonová

Sídliště i jejich občanská vybavenost prochází od roku 1989 změnami. Užitná hodnota panelových domů i škol se vylepšila zateplením (a výměnou oken). Školy, školky a sportoviště stále fungují velmi dobře. Sídlištní „centra“ změnila svoji náplň v několika vlnách. Byly a jsou zde obchody, restaurace, bary, herny, supermarkety, obchodní centra a v poslední době i soukromé zdravotní kliniky. Šance na zachování původní podoby těchto center mizí, vzrůstá tlak na jejich „lepší (developerské) využití“ a kompletní rekonstrukci do obchodních center (jako v případě centra Krakov v Bohnicích, kde došlo k navýšení ploch a nástavbě objektu).

Téma nevyhovující či chátrající občanské vybavenosti na sídlištích je v práci Kláry Vejvodové zúženo na jednu konkrétní budovu a to na obchodní dům Nisa v pražských Bohnicích (ulice Krynická). Dům má dva majitele. Jedna část domu je využita a je v ní supermarket Albert, druhá část domu je prázdná a chátrá. Budoucnost této části je nejasná. Stejně jako nedaleké Odry, která je také rozdělena mezi dva vlastníky.

Chvályhodné je rozhodnutí budovu nebourat a hledat její nové využití. (Vzhledem ke skeletovému konstrukčnímu systému to není problém.)

Nevyužitý potenciál diplomové práce vidíme v rozšíření teoretické části o analýzu a úvahu nad minulostí a budoucností ostatních center občanské vybavenosti (v Bohnicích). Dalším nevyužitým potenciálem projektu je rezignace na úpravu provozu supermarketu Albert, která by mohla přinést jiné dispoziční řešení celého parteru domu. Naopak k úpravám fasády a střechy domu přistoupila autorka v celém objemu.

Téma (dostupné) práce (na sídlišti) se v projektu příliš neřeší, výsledkem úvah o práci je společensko-komunitní program s převahou kultury a sportu. Je to dobrý program. Vše to, co autorka navrhuje, zde chybí. Nový program přinese jen pár nových pracovních pozic a pět ateliérů pro práci. Domníváme se, že ateliéry (pracovní místa) by mohla být umístěna i v přízemí domu. Z pohledu využití stávajícího objemu domu pro práci (nebo vytvoření co největšího počtu pracovních míst) určitě nevytěžuje Nisu na maximum.

V prvním nadzemním podlaží je navržen venkovní pracovní prostor (s nejhlubší dispozicí cca 18 metrů!). Těžko se představuje podobně hluboký a nízký prostor v exteriéru, který by fungoval jako komunitní místo, místo setkávání nebo jako školka (v projektu „hlídárna dětí“). Přehnaná nám přijde také představa, že pracovat (práci Klára popisuje jako „příjemně trávit čas“) se dá všude v jakýchkoliv podmínkách - v exteriéru, hluku, prachu, uprostřed dispozice bez přirozeného světla. V tomto podlaží je odhadem až 60 procent nevyužitých ploch. Pozitivní je

přímé spojení prostoru se zahradou, propojení s prostranstvím před Albertem. V přízemí domu si lze představit mnoho komunitních aktivit, pokud by bylo prosvětleno a třeba i sezonně uzavíratelné nebo v interiéru.

Ve druhém nadzemním podlaží je k původnímu objemu přistavěn na střeše nový „pavilon“. Silueta domu je tímto proměněna (ačkoliv na většině prezentovaných obrázků vypadá, že je zachována). Nový objem je velmi blízko hmotě panelového domu a je vyšší než druhý původní objem. Nisa by zřejmě přišla o svoji stupňovitou signifikantní formu. Na první pohled se zdá, že se jedná o citlivou rekonstrukci domu, ale zachovaný je jen železobetonový skelet.

V podlaží pavilonů chybí plochy pro zázemí u kulturně-společenského sálu, šatny jsou velmi minimální. Hlavní vstupy do sálů jsou ve zvláštních polohách, umístěny hodně odlehle od venkovního schodiště, které spojuje plochu náměstí s 2NP. Škoda, že nejsou veřejně přístupné také střechy obou pavilonů.

Z fasád je odstraněn původní keramický obklad, který je rozmetán v exteriéru v ploše podlahy a náměstí. Fasády v přízemí jsou nově z pohledového betonu (nevidíme v detailu). Druhé nadzemní podlaží je opláštěno dřevěnými CLT panely s minerální izolací a hliněnou omítkou. Hlína se podivně vrací tam, odkud byla vypálená hlína odebrána. Proč nedošlo k použití keramického obkladu na fasádu? Nové konstrukce jsou sympaticky ze dřeva (překvapivá je dimenze dřevěných stropních panelů ve střeše se zahradou, 8 cm na rozpětí 6 m).

V návrhu je věnována velká péče parteru a zahradě, ta navazuje na původní geometrickou kompozici místa, trochu romantizace ruin, a působí jako funkční, příjemné místo s mnoha možnostmi pro místní obyvatele. Proč se v situaci jeví plochy okolí domu jako méně zelené než ve stávající stavu? Jaký je navržený poměr zelených ploch vzhledem ke stávajícímu stavu?

Dům je zrekonstruován ve vysoké kvalitě i ceně. Není zvolené řešení příliš luxusní, drahé na to, kolik nově použitelného objemu získáme?

Oceňujeme veliké množství práce odvedené na projektu, vysokou úroveň zpracování, byť s povzdechem o vizuální unifikaci výstupu. Projekt by se mohl rovnou prezentovat na úřadě.

Spíše než dům, který by do sídliště přinesl práci, je navržen kulturně-společenský komunitní dům s místem pro sport a zahradničení. Nově navržené funkce svému okolí přinesou novou energii.

Práci navrhujeme k obhajobě. Hodnotíme stupněm 2 (velmi dobře).

V Praze dne 30. 8. 2021

Markéta Mráčková, Barbora Šimonová

